T072 BL 2 (045) Giới Ăn Phi Thời-Để Danhf Thức Ăn Mà Ăn-92 Pháp Đơn Đề-Giới Pháp Của Tỳ Kheo

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 17 1

LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ
QUYEÅN 17
Phaàn 1: GIÔÙI PHAÙP CUÛA TYØ KHEO

Ñoaïn 5: NOÙI VEÀ 92 PHAÙP ÑÔN ÑEÀ (Tieáp Theo)

36-GIÔÙI AÂN PHI THÔØI 37-GIÔÙI ÑEÅ DAØNH THÖÙC AÂN MAØ AÂN Khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, noùi roäng nhö treân. Baáy giôø, Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Nhö Lai nhôø aên moãi ngaøy moät böõa maø thaân theå nheï nhaøng, ñöôïc soáng an laïc. Caùc oâng cuõng neân aên moãi ngaøy moät böõa. Vì aên moãi ngaøy moät böõa thì thaân theå nheï nhaøng, ñöôïc soáng an laïc”. Khi aáy, Toân giaû Baït-ñaø-lôïi baïch vôùi Phaät: “Baïch Theá Toân! Con khoâng kham noåi aên moãi ngaøy moät böõa. Vì côù sao? Vì con aên caû buoåi saùng, buoåi chieàu môùi ñöôïc an laïc”. Phaät lieàn noùi vôùi Baït-ñaø-lôïi: “Neáu oâng khoâng theå aên moãi ngaøy moät böõa, thì buoåi saùng sôùm haõy caàm hai baùt vaøo thoân khaát thöïc, roài moät baùt duøng buoåi mai, moät baùt duøng buoåi tröa. Theá laø aên hai böõa”. Theá Toân daïy ñeán laàn thöù hai, thöù ba nhö vaäy maø Baït-ñaø-lôïi vaãn khaêng khaêng noùi laø mình khoâng kham noåi. Luùc aáy caùc ñeä töû ñeàu vaâng lôøi Theá Toân daïy, ngoaïi tröø Baït-ñaø-lôïi. Vì theá thaày caûm thaáy hoå theïn, neân suoát ba thaùng khoâng ñeán choã Phaät, nhö trong kinh Baït Ñaø Lôïi Tuyeán ñaõ noùi roõ. Laïi nöõa, khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, caùc Tyø-kheo ñi khaát thöïc phi thôøi neân bò ngöôøi ñôøi cheâ traùch: “Vì sao Sa-moân Thích töû laïi khaát thöïc phi thôøi, laøm maát heát ñaïo haïnh, coù ñaïo naøo laïi nhö theá?”. Caùc Tyø- kheo nghe theá, lieàn ñem nhaân duyeân aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät beøn noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Caùc oâng laø ngöôøi xuaát gia maø khaát thöïc phi thôøi, neân bò ngöôøi ñôøi cheâ traùch laø phaûi. Töø nay veà sau, Ta khoâng cho pheùp khaát thöïc phi thôøi”. Trong ñaây cuõng gioáng nhö trong kinh Öu Ñaø Di Tuyeán ñaõ noùi roõ. Laïi nöõa, khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, noùi roäng nhö treân. Baáy

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 17 2

giôø, coù Tyø-kheo aên vaøo chaëp toái, bò ngöôøi ñôøi cheâ traùch: “Vì sao Sa-moân Thích töû laïi aên vaøo buoåi toái? Chuùng ta Laø ngöôøi taïi gia coøn khoâng aên vaøo

buoåi toái. Nhöõng ngöôøi naøy laøm maát pheùp taéc Sa-moân, coù ñaïo naøo nhö vaäy!". Caùc Tyø-kheo nghe theá beøn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät lieàn noùi vôùi caùc Tyø-kheo: "Caùc ngöôi aên vaøo ban ñeâm neân môùi bò ngöôøi ñôøi cheâ traùch, töø nay veà sau, Ta cho pheùp aên tröôùc nöûa ngaøy (töø giôø ngoï trôû veà tröôùc), vaø phaûi laøm daáu boùng maët trôøi ñeå aán ñònh thôøi khaéc". Laïi nöõa, khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, noùi roäng nhö treân. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo tröôùc giôø aên vaøo thoân xoùm khaát thöïc, sau giôø aên, laïi ñeán nhöõng nôi ngöôøi ñôøi tuï taäp vui chôi nhö coâng vieân, hoà nöôùc ñeå khaát thöïc nöõa, neân bò ngöôøi ñôøi cheâ traùch noùi vôùi baïn: "OÂng xem kìa, vò Sa-moân Thích töû aáy vöøa môùi khaát thöïc taïi nhaø toâi, giôø ñaây laïi ra tôùi hoà nöôùc theo toâi xin nöõa! Thaät laø laøm baêng hoaïi pheùp taéc cuûa ñaïo giaùo, coù ñaïo naøo maø nhö theá". Caùc Tyø-kheo nghe theá, lieàn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät lieàn baûo goïi Tyø-kheo aáy ñeán. Khi thaày tôùi roài, Phaät lieàn hoûi vieäc treân: - OÂng coù vieäc ñoù thaät chaêng? - Coù thaät nhö vaäy, baïch Theá Toân. - Theá thì oâng khaát thöïc buoåi saùng duøng ñeå laøm gì? - Ñeå aên vaøo luùc ñuùng giôø. - Theá thì sau böõa aên oâng coøn xin ñeå laøm gì nöõa? - Caát ñeå daønh saùng mai aên. - Vì sao OÂng laïi caát giöõ thöùc aên ñeå aên? - Töø nay trôû ñi, Ta khoâng cho pheùp aên phi thôøi, khoâng cho pheùp caát thöùc aên ñeå aên. Laïi nöõa, khi Phaät an truù taïi thaønh Vöông xaù, noùi roäng nhö treân. Baáy giôø, Toân giaû Baït-ñaø-lôïi caûm thaáy loøng ñaày hoå theïn neân khi vaøo thoân xoùm khaát thöïc gioáng nhö ñi vaøo giöõa traän chieán, thaày mang theo hai baùt ñeå xin, roài moät baùt ñeå duøng hoâm nay, coøn moät baùt ñeå daønh ngaøy mai. Luùc aáy, caùc Tyø-kheo ñònh vaøo thoân xoùm khaát thöïc, lieàn goïi Baït- ñaø-lôïi: - Tröôûng laõo, chuùng ta cuøng vaøo thoân xoùm khaát thöïc. - Caùc thaày cöù ñi ñi. Toâi khoâng ñi nöõa. - Tröôûng laõo ñöôïc lôïi ích raát lôùn, thaày chæ aên moät böõa maø yeân oån caû hai ngaøy.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 17 161

- Khoâng phaûi toâi chæ aên moät böõa maø ñöôïc yeân oån caû hai ngaøy, maø vì khi toâi vaøo thoân xoùm gioáng nhö ñi vaøo traän chieán, cho neân toâi ñem theo hai baùt ñeå xin aên caû hai ngaøy. Caùc Tyø-kheo nghe theá, lieàn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät beøn baûo ñi goïi Baït-ñaø-lôïi ñeán. Khi thaày ñeán roài, Phaät lieàn hoûi: - OÂng coù vieäc ñoù thaät chaêng? - Coù thaät, baïch Theá Toân. - Tuy oâng muoán giaûm bôùt söï vieäc (nhöng nhö theá laø khoâng ñöôïc). Töø nay veà sau, Ta khoâng cho pheùp oâng aên phi thôøi, khoâng cho pheùp caát thöùc aên ñeå aên; nhö trong kinh Baït Ñaø Lôïi Tuyeán ñaõ noùi roõ. Laïi nöõa, khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, noùi roäng nhö treân. Baáy giôø, A-na-luaät ñem phôi côm thiu naùt treân hoøn ñaù ñen vuoâng nôi nuùi Tieân nhaân, Phaät beøn duøng söùc thaàn thoâng ñi ñeán nuùi aáy. Tuy Ngaøi bieát maø vaãn hoûi A-na-luaät: - OÂng ñang laøm gì ñoù? - Baïch Theá Toân! Caùc ñeä töû Thanh vaên coù loøng tin, hoan hyû, ngaøy mai muoán (laøm leã) nöông töïa nôi con, do ñoù, con khoâng theå vaøo thoân xoùm ñeå khaát thöïc, (neân con ñònh phôi côm nguoäi naøy ñeå aên). - Tuy oâng muoán giaûm bôùt vieäc phieàn toaùi, nhöng töø nay veà sau, Ta khoâng cho pheùp oâng aên

phi thôøi vaø ñeå daønh thöùc aên ñeå aên. Theá roài, Phaät duøng thaàn löïc trôû veà laïi thaønh Xaù-veä, truyeàn beänh cho caùc Tyø-kheo soáng taïi thaønh Xaù-veä phaûi taäp hoïp laïi taát caû, vì möôøi lôïi ích maø cheá giôùi cho caùc Tyø-kheo, duø ai nghe roài cuõng phaûi nghe laïi: “Neáu Tyø-kheo aên phi thôøi, phaïm Ba-daï-ñeà. Neáu Tyø-kheo ñeå daønh thöùc aên maø aên, phaïm Ba-daï-ñeà”.

Giaûi Thích: Tyø-kheo: Nhö treân ñaõ noùi. Phi thôøi: Neáu thôøi gian vöôït qua (möùc quy ñònh) nhö trong chôùp maét hoaëc ñaõ vöôït qua baèng ngoïn coû, laù caây, thì ñoù goïi laø phi thôøi. AÊn: Neáu aên gaïo löùt, gaïo teû, caù, thòt, hoaëc caùc thöù linh tinh khaùc thì phaïm Ba da ñeà. Ba-daï-ñeà: Nhö treân ñaõ noùi. Ñeå quaù giôø aên: Töùc laø quaù thôøi gian “Tu du”. Tu du: Hai möôi nieäm goïi laø moät khoaûng chôùp maét. Hai möôi chôùp maét goïi laø moät khaûy moùng tay. Hai möôi khaûy moùng tay goïi laø moät la töôïng (?). Hai möôi la töôïng goïi laø moät Tu du. Ngaøy daøi nhaát thì ñöôïc

möôøi taùm tu du. Ñeâm ngaén nhaát thì coù möôøi hai tu du. Ñeâm daøi nhaát thì ñöôïc möôøi taùm tu du. Ngaøy ngaén nhaát thì coù möôøi hai tu du. Thöùc aên: Goàm coù naêm thöùc aên chính, naêm thöùc aên taïp. Neáu ñeå quaù giôø môùi aên moät thöù naøo ñoù thì phaïm Ba-daï-ñeà. (Ngoaøi ra coøn coù caùc tröôøng hôïp) Thôøi thoï, Phi thôøi thoï, coá thoï, baát coá thoï, thieåu thoï, ña thoï, taät taät thoï, töø töø thoï, tuyeát baêng thoï. Thôøi thoï: Neáu nhaän (thöùc aên) ñuùng giôø vaø aên ñuùng giôø thì khoâng coù toäi. Neáu ñeå quaù thôøi khaéc chöøng moät chôùp maét, hoaëc quaù chöøng moät ngoïn coû, laù caây, maø aên thì phaïm moät toäi Ba-daï-ñeà. Neáu ñeå quaù moät tu du maø aên thì phaïm hai toäi Ba ñaï ñeà. Vì phaïm moät toäi aên phi thôøi vaø moät toäi aên thöùc aên ñeå quaù giôø. Phi thôøi thoï: Nhaän thöùc aên phi thôøi roài aên vaøo luùc phi thôøi thì phaïm moät toäi Ba-daï-ñeà. Neáu ñeå quaù moät tu du maø aên thì phaïm hai toäi Ba-daï- ñeà. Vì phaïm toäi aên phi thôøi vaø toäi aên thöùc aên ñeå quaù giôø. Caùc tröôøng hôïp coá thoï (coá yù nhaän), baát coá thoï (khoâng coá yù nhaän), thieåu thoï (nhaän ít), ña thoï(nhaän nhieàu), taät taät thoï (nhaän nhanh), töø töø thoï (nhaän töø töø) cuõng coù caùc söï sai bieät nhö vaäy. Tuyeát baêng thoï (Thoï tuyeát): Neáu Tyø-kheo muoán aên tuyeát thì neân nhaän töø tònh nhaân. Neáu khoâng coù tònh nhaân thì neân röûa tay saïch roài töï laáy aên. Tröôøng hôïp nöôùc ñaù cuõng nhö vaäy. Ñoù goïi laø Tuyeát baêng thoï. Tyø-kheo saùng sôùm thöùc daäy neân röûa tay saïch, khoâng neân röûa moät caùch thoâ thaùo maø neân röûa naêm ñaàu ngoùn tay tröôùc, cuõng khoâng ñöôïc röûa töø naùch maø neân röûa töø coå tay trôû veà tröôùc cho saïch, khoâng neân thoâ loã. Röûa khoâng neân quaën queïo khieán cho maùu ra (?). Neân duøng hoøn ñaù lôùn, ngoïn coû hoaëc tro maø röûa cho saïch tay, laïi voã khieán cho ra tieáng (?). Sau khi röûa tay saïch, neáu laïi voø hai tay thì goïi laø chaúng saïch, neân röûa laïi. Neáu röûa baùt roài, luùc tay coøn öôùt maø laïi xoa vuoát thì cuõng xem laø khoâng saïch, neân ñôïi cho noù khoâ. Tyø-kheo tröôùc böõa aên neân giöõ gìn tay cho saïch. Neáu gaõi ñaàu, hoaëc caàm caùi quaàn, giaøy da, hoaëc caàm toâ söõa, daàu, tuùi da ñeàu phaûi röûa

laïi cho saïch nhö tröôùc. Neáu caàm y Taêng-giaø-leâ, y Uaát-ña-la-taêng ñeàu phaûi duøng nöôùc röûa laïi. Tyø-kheo khi muoán ñi khaát thöïc neân röûa tay saïch roài maëc chieác y duøng ñi vaøo laøng xoùm. Maëc y xong, neân röûa tay laïi roài caàm baùt maø ñi vaøo xoùm laøng. Neáu vaøo luùc muøa ñoâng laïnh caàm baùt ñeå vaøo trong tuùi roài ñònh ñi tôùi beân ranh giôùi thoân xoùm, hoaëc beân ao nöôùc, hoaëc treân doøng nöôùc chaûy thì neân röûa tay saïch. Neáu khoâng coù nöôùc thì neân vaøo trong thoân xoùm, ñeán truù xöù cuûa Tyø-kheo, xin nöôùc röûa tay. Neáu cuõng khoâng coù thì neân tôùi Tinh xaù cuûa Tyø-kheo ni maø xin nöôùc. Neáu cuõng khoâng coù thì

neân ñeán nhaø Öu-baø-taéc coù loøng tin maø xin nöôùc saïch. Neáu cuõng khoâng coù thì neân môû tuùi, laáy baùt ra chæ caàm moät choã ñi khaát thöïc. Khi ñöôïc thöùc aên roài, neân ra khoûi xoùm laøng, ñeán beân hoà nöôùc, hoaëc suoái nöôùc chaûy, ñaët baùt treân coû saïch, roài môùi röûa tay saïch, tieáp ñeán röûa saïch taûng ñaù hoaëc laù caây. Röûa xong, neân laáy choã côm maø ngoùn tay chaïm vaøo vöùt boû, roài ñoå côm ra treân taûng ñaù hay treân laù caây. Khi ñoå côm ra khoâng ñöôïc ñoå ra ngay caùi choã maø tay khoâng saïch ñaõ caàm. Khi ñoå xong phaûi röûa baùt saïch, roài ñoå côm vaøo laïi trong baùt maø aên. Luùc aên xong, neáu coøn thöøa côm, thì neân ñoå moät choã treân taûng ñaù, roài ra ñi. Hoâm sau, Tyø-kheo laïi vaøo thoân xoùm khaát thöïc; neáu chaúng ñöôïc chi caû, phaûi rôøi khoûi thoân xoùm vôùi baùt khoâng, roài tình côø trôû veà laïi con ñöôøng cuõ, troâng thaáy choã côm thöøa ñoå treân hoøn ñaù hoâm qua vaãn coøn ñoù, neáu nhö coù tònh nhaân thì neân baûo hoï laáy ñöa ñeå mình aên. Neáu khoâng coù tònh nhaân maø choã côm aáy bò chim quaï aên thì gaït boû choã chim aên, roài töï laáy aên. Neáu tònh nhaân duøng tay khoâng saïch caàm buùn, côm cuùng döôøng cho Taêng, thì ñoái vôùi Thöôïng toïa nhö theá ñöôïc xem laø khoâng saïch, nhöng ñoái vôùi nhöõng ngöôøi khaùc thì ñöôïc xem laø saïch. Neáu tònh nhaân ñem buùn saïch ñoå treân buùn khoâng saïch, thì ñöôïc vôùt laáy caùi phaàn treân (ñeå aên). Nhöng neáu hoï ñem buùn khoâng saïch ñoå treân buùn saïch, thì taát caû thaønh ra khoâng saïch. Neáu hoï ñem buùn saïch ñoå vaøo trong moät caùi toâ khoâng saïch, thì ñöôïc muùc laáy ôû chính giöõa (maø aên). Neáu hoï khuaáy leân, thì taát caû ñeàu trôû thaønh khoâng saïch. Khi Tyø-kheo aên buùn, neáu duøng tay chuøi mieäng, thì ñöôïc xem laø khoâng saïch, phaûi röûa tay laïi. Neáu hai tay xoa vaøo nhau thì ñöôïc xem laø tay khoâng saïch, phaûi röûa tay laïi. Neáu Tyø-kheo bò beänh caàn chaùo thì neân nhôø tònh nhaân naáu. Neáu taïi nôi A-luyeän-nhaõ khoâng coù tònh nhaân thì ñöôïc röûa tay saïch khoâng ñeå dính caùu baån, roài muùc nöôùc ñoå vaøo noài, chuïm löûa cho nöôùc soâi, roài baûo cho tònh nhaân bieát ñeå hoï ñoå gaïo vaøo. Khi hoï ñoå gaïo vaøo xong, Tyø-kheo khoâng ñöôïc chuïm löûa nöõa maø phaûi baûo tònh nhaân chuïm löûa cho ñeán khi soâi. Neáu tònh nhaân ñi khoûi thì Tyø-kheo ñöôïc chuïm löûa cho ñeán khi chaùo chín, roài muùc ñöa cho ngöôøi beänh. Neáu Tyø-kheo uoáng thuoác æa möûa roài, thaày thuoác baûo phaûi cho aên chaùo trong, neáu khoâng coù thì seõ cheát. Vaäy phaûi laøm sao? Baáy giôø, ta neân laáy gaïo röûa saïch roài naáu nhöø thaønh nöôùc truùt vaøo trong toâ

ñoå cho Tyø-kheo beänh. Neáu ngöôøi beänh khoâng kham (khoâng duøng ñöôïc) thì neân laáy moät naém luùa nguyeân veïn ñem röûa baûy laàn cho saïch, roài ñoå vaøo moät caùi tuùi, coät ñaàu laïi, ñoàng thôøi ñem röûa noài cho saïch ñoå vaøo naáu. Khoâng ñöôïc ñeå cho ñaàu haït luùa bò vôõ, neáu vôõ thì khoâng ñöôïc cho Tyø-kheo beänh duøng. Neáu ôû taïi nôi hoang vaéng maø tònh

nhaân bò beänh, thì neân khieán tònh nhaân khaùc naáu chaùo giuùp cho hoï. Neáu tröôøng hôïp khoâng coù tònh nhaân maø coù ñöôïc thoùc hôïp phaùp, thì Tyø-kheo ñöôïc töï mình ñem giaõ, naáu chaùo ñöa cho tònh nhaân duøng. Neáu chaùo tònh nhaân duøng khoâng heát thì Tyø-kheo khoâng ñöôïc duøng, cuõng khoâng ñöôïc ñöa cho nhöõng Tyø-kheo khaùc. Theá neân noùi (nhö treân).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.